

Učiteljski Tovariš.

Glasilo avstrijskega jugoslovanskega učiteljstva.

Vsebina: Dajte nam kruha! — Shod goriškega učiteljstva. — Učiteljska beda. — Pisarna za zdravljenje naših bolnih stanovskih, družabnih, uradnih, književnih, narodnostnih in političnih razmer. — Dopisi. — Društveni vestnik. — Književnost in umetnost. — Vestnik. — Listnica uredništva. — Uradni razpisi učiteljskih služb. — Gospodarski program. — Inserati.

Dajte nam kruha!

Star in še vedno v veljavi je pregovor, da sovražijo bogovi tistega, ki ga napravijo za učitelja. Ta prislovica ne velja le za Avstrijo sploh — temveč za ves civilizovani svet. Nekaj kot prokletstvo leži ravno na učiteljstvu. Ravno učitelj mora biti najpopolnejša stvar na svetu. Garati in delati mora povsod in največ, a pri tem ga nihče ne vpraša, ako si more tudi nadomeščati v tem delu porabljene snovi. To vprašanje rešujejo že celo dolgo večnost, a rešili je še niso do danes.

Kako vrlo skrbi naša skrbna matuška Avstrija za svoje podložnike, za učiteljsko paro, ki jo varuje, mimogrede omenjeno, § 55. drž. šol. zakona, naj svedočijo sledeče suhoparne številke, nabrane neposredno iz statističnega izkaza o stanju šolstva in njega pritikin za l. 1900. To so torej uradne številke in kot take več ali pa manj zanesljive.

a) Povprečna učiteljska plača avstrijskega učiteljstva.

(Ravnokar citirana statistika izkazuje, da je v Avstriji 52.706 učnih oseb — 38.563 učiteljev in 14.044 učiteljic, a izmed teh učnih oseb nima nikake plače ravno 128 živih ljudi, namreč 4 učitelji in 124 učiteljic.)

Povprečna plača ene učne osebe v kronah:

	Moške:	Ženske:	Povprek:
Dunaj:	2748	2122	2501
Nižje Avstrijsko:	2226	1937	2148
Gorenje Avstrijsko:	1710	1413	1629
Salcburško:	1684	1300	1628
Štajersko:	1952	1383	1762
Koroško:	1589	1178	1505
Kranjsko:	1462	1164	1361
Trst in okolica:	2589	1896	2267
Goriško:	1316	1027	1208
Istra:	1218	974	1128
Tirolsko:	942	640	794
Predarlško:	1332	765	1187
Češko:	1541	1254	1597
Moravsko:	1807	1337	1728
Šlezija:	1782	1485	1754
Galicija:	1083	811	951
Bukovina:	1430	923	1248
Dalmacija:	1200	853	1074
Povprečno:	1639	1190	1521

Torej znaša povprečni dnevni zaslužek ene učit. osebe ravno 4 K 16·7 h, ali najbolj plačane učne osebe (t. j. dunajske) 6 K 85 h in najslabše plačane — namreč tirolske — pa ravno 2 K (reci: dve kroni) 17 h.

b) Postranski dohodki učiteljstva.

Kot postranski zaslužki pridejo tu v poštev le: pouk na zasebnih šolah, orglarija, poštarstvo in druge javne službe. Kruha je iskalo s postranskim zaslužkom 25·7% učiteljev in 21% učiteljic.

Po posameznih kategorijah se razdele sledeče:

	moških oseb:		ženskih oseb:	
Na drugih javnih šolah je poučevalo	927	150		
Na privatnih » » »	442	40		
Orglavcev je bilo	4063	19		
Poštarjev » »	66	2		
Druge službe je opravljalo	4417	81		

Ti dohodki so donášali učitelj. povprečno 463—142 K.

c) Skupni dohodki učiteljstva.

Dežele:	Manj kakor 600 K		600—1200 K.		1200—2200 K.		Preko 2000 K.	
	M.	Ž.	M.	Ž.	M.	Ž.	M.	Ž.
Nižje Avstrijsko	4	7	912	451	1696	762	3333	983
Gor. Avstrijsko	—	—	159	136	527	190	340	59
Salcburško	—	—	62	29	138	22	128	6
Štajersko	4	1	229	351	658	375	742	94
Koroško	1	1	119	107	365	53	156	7
Kranjsko	32	2	90	151	229	76	111	6
Trst z okolico	—	—	14	41	34	63	116	86
Goriško	19	—	77	118	119	32	42	7
Istra	34	2	95	101	97	36	27	1
Tirolsko	196	416	717	672	205	34	73	20
Predarlško	15	3	81	81	144	11	37	—
Češko	7	4	5352	1353	5744	969	3789	332
Moravsko	4	4	1464	584	1776	350	2076	133
Šlezija	2	—	227	49	435	37	407	21
Gališka	159	1084	2561	2355	1160	347	243	154
Bukovina	1	1	245	264	221	51	120	13
Dalmacija	18	41	220	146	123	31	28	4
Skupaj	469	1566	12824	6989	13871	3439	11788	1926
		2062		19613		20110		13694

V zmanjšanje te učiteljske mizerije so skoro vse dežele segle več ali manj globoko v finančne žepe, le Nižje Avstrijsko, Kranjsko, Istra in Tirolska so ostale trdovratne in so mnenja, da učiteljstvo lahko shaja s 1200 kronami letne plače.

A tudi v teh deželah se jasni, razen na — Kranjskem. Celo iz »črne« Tirolske je došel glas, da je dež. zbor zvišal učiteljske plače. Postavil je v proračun 800.000 kron. Na Nižjem Avstrijskem se tudi pečajo z izboljšanjem učit. plač; takisto poročajo učiteljski glasovi iz kršne Dalmacije, da se jim izboljša gmotni položaj. Edino na Kranjskem ovirajo gotovi ljudje s svojimi orgijami v deželni zboru povišanje naših plač. O tem smo že mnogo govorili. Ker smo pa govorili resnico, smo morali čuti neizmerno mnogo očitaj in psovanj. »Resnica kolje oči.« Ta rečenica je popolnoma uveljavljena.

Narodna-napredna stranka je pač ostala mož-beseda in podala takoj v početku minulega zasedanja nujni predlog o izboljšanju učiteljskih plač. In celo sam deželni predsednik, kar je pač unikum v avstrijskem parlamentarizmu, je podal dež. zboru nujni predlog v imenu dež. šol. sveta o izboljšanju učit. plač. Mislimo, da je predlog te korporacije, namreč dež. šol. sveta, pač dovolj merodajna sodba, da je popolnoma utemeljena zahteva izboljšanja učiteljskega beraštva. Kam prijadramo na Kranjskem s šolstvom, ako pojde tako dalje, nam pokaže najbližja prihodnost. Pričetek je že storjen. Saj vidimo, kako tepta naš visoki deželni šolski svet z obema nogama vse obstoječe državne šolske zakone, ko nastavlja na enorazrednicah, dvorazrednicah in večrazrednicah same učiteljice in pomožne učne osebe brez vsakega izpita.

Kranjski klerikalci so pa komodne misli, da učiteljstvu ni treba izboljšati plač. Zgodilo se je celo, da so tuintam v svojem glasilu celo zasmehovali zahtevo kranjskega učiteljstva po izboljšanju plač. Ne vemo, kje so sedaj oni sirenski glasovi, ki so jih tolikokrat peli, ko so vabili kranjsko učiteljstvo v svoje objeme. Nestrpno smo pričakovali prvih sej deželnega zbora, zakaj trdno smo bili prepričani, da dr. Šusteršič predloži deželni zboru listo 5000 kronarjev, torej listo onih ljudi, ki imajo letnih dohodkov najmanj 5000 kron in ki bode radovoljno prispevali k izboljšanju učiteljskih plač. S tem bi dr. Šusteršič rešil svojih 37.000 volilcev vseh težav in poslancu Hribarju — kot poročevalcu o deželni proračunu — bi vzel najhujšo skrb. Ali naš up je šel po vodi! Mnogo so obetali in obetali in grozili. A sedaj vemo: Kranjska bo rešena z občo volilno pravico. Kranjski kmet si bo zasadil svoje vinograde z občo volilno pravico. Popravil si bo z njo po raznih nesrečah razdrto domačijo. Uravnal si bo z njo vse polja mu razdirajoče vode in napolnil si bo z njo vse vodovode in zgradil vse ceste! In kranjski učitelj si bo lahko z občo volilno pravico napolnil svoj prazni želodec in plačal bo ž njo prav lahko vse one dolgove, ki mu jih provzročča šolanje njegove nedolžne dece!

Toda ironijo in kritiko na stran! Učiteljstvo je do skrajnosti razburjeno. Pod neznosno pezo trpljenja in pomanjkanja umira in izgublja mirno kri.

Iz vseh kotov naše domovine done obupni kliki: Dajte nam kruha!

Prijatelji učiteljstva naj več ne odlašajo, temuč nemudoma naj začno reševati — učitelja-trpina, zvestega služabnika domovine in narodal

Shod goriškega učiteljstva.

Zadnjič smo omenili na kratko ta znamenit shod, danes priobčujemo obširneje nam došlo poročilo.

Dne 21. septembra je priredilo deželno učiteljsko društvo v Gorici impozanten shod učiteljstva iz vse dežele. Gledališka dvorana je bila natlačeno polna. Navzočih je bilo nad 400 učiteljev in učiteljic. Na shod so prišli tudi gg. poslanci dr. Tuma, Štrekelj in Lenassi ter c. kr. okr. šolska nadzornika gg. Finžger in Zurman. Shodu je predsedoval društveni načelnik g. A. Jacobi, zapisnikarja sta tajnika gg. Kutin in Jordan.

Otvorivši shod, omenja predsednik v krasnem govoru zapostavljanje učiteljstva od strani odgovornih faktorjev ter osvetljuje ravnanje narodnih zastopnikov pri razpravi o učiteljskem vprašanju v deželni zboru. Priporoča solidarnost in jekleno neupogljivost, ki naj diči vsakega člana učiteljskega stanu, ter doda, da složni in odločni gotovo dosežemo svoj namen. Nato predloži brzojavke, ki so se odposlale Nj. Vel. cesarju, ministroma Koerberju in Hartlu ter namestništvu. V brzojavkah se zrcali ves neznosni položaj učit. stanu na Goriškem. Naj zvedo tudi na najvišjem mestu, kako postopajo z nami.

Po govoru predsednikovem se oglasi k besedi g. drž. poslanec Lenassi, ki pove strmečim poslušalcem, da hodi sicer že sedem let na Dunaj, a tam sploh ne more ničesar doseči, toliko manj za učiteljstvo. Zvrča vso krivdo na vlado, ki je baje absolutistična. Neki učitelj vpraša poslanca, čemu da sploh hodi na Dunaj, če ne more ničesar doseči, na kar pa seveda ni dobil odgovora.*)

Gospa Kersnik-Rottova, učiteljica v Pevmi, slika v jedernatem govoru splošen položaj stanu zaradi nepotrjenja znanega zakonskega načrta. Pravi, da so bile besede in obljube poslancev lepe, a njih dejanja niso bila lepa. Pravčasno smo spoznali njih skrite namene.***) Ako bi tudi dala država prispevek za šolstvo, vedi Bog, če bi učiteljstvo kaj dobilo od tega. Poslanci nimajo srca za nas, niti dobre volje, odpomočinaši bedi. Nočejo storiti niti tega, kar zahteva pravica. Upajmo, da nam dajo vsaj sedaj to, kar nam gre. — Kakor predsednikov govor, tako so spremljali tudi govor gospe Kersnikove burni medklici, na koncu pa gromovit aplavz, ki je dokazal, da sta govorila vsemu učiteljstvu iz srca.

Kot govornik imenom italijanskega učiteljstva je nastopil gospod učitelj Domini. Opisuje pomanjkanje učiteljstva v deželi in kaže, kam pride narod brez dobro urejenega šolstva. Če deželni zbor učiteljstvu niti sedaj ne priskoči na pomoč, bo imelo to zapostavljanje najslabše posledice za šolstvo v deželi.***)

G. poslanec dr. Tuma pozdravlja toliko zavednost in vztrajnost med učiteljstvom in priporoča vedno odločnejšega nastopanja, da si pribori stan ono mesto v človeški družbi, ki mu gre po socialni važnosti. Zagotavlja učiteljstvo svojih najodkritejših simpatij in obljublja odločno se potegniti za izboljšanje položaja. — Njegov govor je bil sprejet z velikim navdušenjem. Zbor mu je izrekel zahvalo za njegovo od-

*) Poznamo poslance, ki so poslanci samo — zaradi sebe; n. pr. Šuklje! Toda ta ni edin! Poznamo še druge, ki si pridno in lepo postiljajo, da ležejo na mehko, ko pride doba. Učiteljstvo — kaj jim je mar?!

Uredn.

**) Tudi v drugih kronovinah je tako!

Uredn.

***) Resnično! In kdo je kriv?

Uredn.

krito naklonjenost, ki jo gosp. poslanec res tudi v dejanju kaže.

G. predsednik naznani, da so poslali sledeči gg. poslanci pismena opravičenja, ker niso došli k shodu: deželni glavar vitez dr. Pajer, dr. Egger, dr. Venuti, Naglos in msgr. Faiduti. Prebere prav presrčno pismo g. poslanca in odbornika dr. Maranija, ki zagotavlja učiteljstvu svojo naklonjenost in pomoč in izjavlja, da se učiteljsko vprašanje mora ugodno rešiti, ker to zahteva korist vse dežele.

Jako energično govori g. učitelj Pizzul, ki pozivlja tovariše, naj zapuste nehvaležno deželo ter odidejo drugam, kjer vedo bolj ceniti ljudsko izobrazbo in važnost učiteljstva*) Te besede so izzvale burno pritrjevanje. Dalje pripoveduje, da so v deželnem zboru, ozirom na učit. vprašanje mnoge stranke in različna mnenja. Liberalci bi rad plačali dvostruke šol. doklade, ako bi se prepovedal duhovnim vstop v šole, enako klerikalec, ako bi postale šole konfesionalne. Pravega in čistega namena ljudske izobrazbe in dobre vzgoje, ki nam jo da šola, upošteva le malokdo. (Resnica!)

Prekrasno in nad vse navdušeno je govoril meščanski učitelj Franzot. Njegov govor je bil mojstrski izliv čustev plemenite duše, ki gori vsa za prezirani stan, ki pa vendar daje narodom vse, kar sploh imajo idealnega. V svojem vznešenem govoru je poudarjal, kako sprejemajo drugod ljudske vzgojitelje, ko imajo shode; povedal je, kako je Postojna sprejela slovensko učiteljstvo o priliki zadnjega zborovanja »Zaveze«, in primerjal temu navdušenju nemarnost in brezbržnost naših goriških mogotcev za današnji shod. Končal je z iskrenim pozivom do učiteljstva, naj ohrani sedanjo svojo složnost in navdušenost, ki mora privedi do končne zmage. — Njegov govor je spremljal pravi vihar navdušenja vseh navzočih, ki je narastel koncem v gromovito pritrjevanje, da se je kar dvorana tresla.

Na predlog g. predsednika je bila soglasno in z velikim navdušenjem sprejeta sledeča reselucija;

»Učiteljstvo najavnih ljudskih in meščanskih šolah poknežene grofije Goriško-Gradiščansko zbrano dne 21. sept. 1904. na zaupnem shodu v Gorici, siljeno po neznosnih gmotnih razmerah in zaradi vedno naraščajoče draginje, pričakuje od visokega deželnega zbora, da koj v sedanjem zasedanju končno uredi učiteljske pravne razmere, in to na temelju načrta zakona, ki ga je izdelalo deželno učiteljsko društvo.

Učitelji in učiteljice vse dežele odklanjajo obenem kar najodločnejše vso odgovornost za katerekoli posledice ki bi jih povzročilo zavlačevanje tega najnovejšega vprašanja!«

Po tej točki je bil dnevni red dovršen. Preden je g. predsednik shod zaključil, je izrekel vodstvu deželnega učit. društva zahvalo za njegovo neutrudljivo delovanje in neomejeno zaupanje vsega učiteljstva.

Naj bi obrodil ta prelepi in živahni shod obilo sadu ter pripomogel, da pride važni in zaslužni učiteljski stan že tekom sedanjega zasedanja deželnega zbora do svojih pravic. Povzdigne naj tudi zaupanje učiteljstva v moč lastne organizacije, kateri se ima zahvaliti za vse, kar je doseglo in kar še dosežet

*) A kje je ta dežela?!

Učiteljska beda.

Ta spis je prinesel neki nemški list, »das Lehrerelend in Tirol nur nach Tatsachen schildernd.« Toda mutatis mutandis velja ta opis tudi za učiteljstvo naših slovenskih, oziroma istrsko-hrvaških pokrajin; zato ga podajemo v svobodnem prevodu:

Velika je vas, v kateri deluje učitelj kot šolski voditelj in organist. Že nad dvajset let marljivo in vestno uči in vzgaja sinove in hčerke domovine. Toda njegova dolga službena leta nič ne premenijo ubožne njegove plače, celih 400 gld. na leto poleg majhne doklade, ki jo ima kot šolski voditelj. Naš učitelj je tudi organist. Toda njegova organistovska plača ni v nikaki razmeri s trudom, ki je združen z njo; zakaj navada je, da smejo rasti vse cene, le ne plačilo za učiteljev trud. S tem plačilom mora rediti rodovino, broječo 8 glav. Vrhutega občina ni prijazna šoli, niti ji ni bila nikoli prijazna, kakor svedoči šolska kronika.

To dejstvo kaže že pogled na šolsko poslopje, pa si poglej zgradbo od zunaj ali od znotraj. To je prastaro poslopje, ki je služilo nekoč drugemu namenu. Veža je gručava in ima globoke luknje. Hišna vrata so polomljena, a hišnim zidovom se pozna, da že davno niso bili pobeljeni. Stopnice so vse razhojene, a držaji ob njih se sumljivo majejo, če se jih oprimeš. Vrata in okna šolskih prostorov se slabo zapirajo. Da niso bila nikoli na novo pobarvana, temu se ni čuditi, saj je še šolska streha tako zanemarjena, da voda curkoma lije v notranje prostore. Ob deževnem vremenu je bilo treba z razpetimi dežniki previdno stopati po stopnicah, da ni kdo zdrsnil nizdolu. *)

V tej »šoli« se nahaja tudi »prosto stanovanje« za šolskega voditelja. Iz tega stanovanja spoznaš, kako je šoli »prijazen« dotični krajni šolski svet. Predsednik krajnega šolskega sveta je nekoč pregledoval šolske prostore, ker je bilo treba nekkih poprav; spremljal ga je šolski voditelj sam. Ob tej priliki povede šolski voditelj tega »mogočnjaka« v svojo spalnico, da mu pokaže strop, ki se je uprav nad posteljo učiteljevo tako nagibal, da je vsakdo lahko spoznal, da je smrtno-nevarno spati pod takim stropom. A kaj je rekel predsednik krajnega šolskega sveta? Izjavil je, da tako nagibanje stropa ni nič nenavadnega in da zaradi tega ne more dovoliti poprave. Kaj ne, »moder mož« ta predsednik krajnega šolskega sveta?

Šolskemu voditelju ni preostalo nič drugega kakor: ali prestaviti posteljo drugam, da bi se ognil nevarnosti ponoči, ali pa podpreti zid s koli. Zaradi nedostajajočega prostora je storil zadnje.

Zdajci vstopi učitelj v svoje stanovanje. Povsod v njem sta vladala red in snaga, dasi je bilo vidno na prvi pogled, da imajo prebivalci teh prostorov le to, kar je najnujnejše potrebno.

Učitelj se truden in izmučen spusti na preprosto zofo. Ravnokar prihaja iz šole. Stokajoč si potegne z roko preko ohraza, ki je razoran od samih skrbi ter déje svoji soprogi, marljivo delajoči pri šivalnem stroju: »Oh, kako nehvaležna je reč, biti učitelj v taki deželi! Starejši učenci, ki celih 6 mesecev ne prihajajo v nobeno šolo, vstopijo jeseni kot poludivjaki v šolo, in toliko da smo jih z velikim trudom in muko olikali, da so vsaj podobni ljudem: — že mine

*) Dr. Šusteršič bi dejal, da je tudi ta pasja razlupanost — palača.

šestmesečna zimska šola, in podivjanost nastopi zopet! Zdi se, da šolski zakon velja tukaj le za otroke pod desetimi leti, zakaj le-ti imajo dlje časa šolo, dasi le osem mesecev na kmetih. Potem pa zabavljajo, da »nova šola« ne dela čudežev, ko pride za največ otrok namesto 46 tednov, le polovica tega časa v poštev. In vrhutega še ta uboga plača, ki jo dobivamo učitelji! Vsak količkaj dostojen stan redi svojega moža; mi pa moramo živeti le ob mnogoštevilnih postranskih zaslužkih! A pri tem moramo še biti veseli, če sploh še dobimo kaj takih »postranskih zaslužkov«. Sicer pa jaz tukaj itak ničesar posebe ne zaslužim, ker ne klečeplazim pred mogočnjaki!»

Učiteljeva soproga zaustavi kolo ter žalostno pogleda svojega soproga: »Vidiš, dragi moj, tako se godi možu, ki ima svoje prepričanje! Delaj tako, kakor delajo mnogi tvoji tovariši! Ogibaj se tovarišev, ki so znani kot — »liberalci«; poišči si pa takih, ki so znani kot pobožni in krščanski, najsi njihova dela pričajo o baš nasprotnem. Prikupi se tem in hvali, kar oni hvalijo, pa zabavljaj na vse, na kar oni zabavljajo in kar oni obsojajo. Kakor oni, se ne brigaj niti ti, ali je tvoja sodba pravična ali nepravična!«

Učitelj pogleda soprogo nekoliko iznenadeno.

»Ako bi gotovo ne vedel, da bi me zaničevala, ko bi tako ravnal kakor me učiš, bi moral zdvojiti o tvojih besedah! Moral bi biti ničvreden hinavec, ako bi zatajil trdno svoje prepričanje, ki mi ga priporoča izkušnja, in sicer le zato, da bi se prikupil svojim nasprotnikom. Ali ne veš, kako ti »katoličani«, edini »ljubitelji« svojega bližnjega, govore o nas učiteljih in o naših siromašnih plačah? Ali si pozabila, da je pred kratkim vpliven dostojanstvenik rekel pri nekem omizju: »Učiteljem je preveč zrastel greben. Treba jih potlačiti, da jih navadimo — klečeplazenja!« Vedeti bi morala, da bi naši pobožni deželni poslanci, ki imajo le malo ljubezni do nas, ne rekali: »Učitelji imajo že zadosti, saj so izhajali tudi prej. Le nekoliko manj naj bi pijančevali i. t. d. Samo njihova vedna nezadovoljnost kriči po večjem plačilu!« In takih ljubeznivosti še več! Ti tudi veš, da so nam učiteljem v nekem »katoliškem« društvu očitali, da imamo preveliko — otrok, seveda svojih, zakonskih otrok. Toda mi učitelji smo že davno vajeni takih in enakih žalitev!*) Če pa moram gledati, kako mi ti hiraš vzpričo pomanjkanja dobre hrane in zaradi prenapornega dela, vzpričo skrbi in žalosti, tako da nisi že več niti senca nekdanje zdrave čvrste ženske: potem se mi srce krči v neizmerni bolesi. Kaj bo iz najinih otrok, ako mi ti — — toda pustiva, pustiva to grozno misel!«

Učitelja je misel, da bi utegnil kmalu izgubiti svojo soprogo, dobro mater dragih mu otrok, tako pretresla, da si je zakril obraz z rokami ter glasno zastokal. Zdajci vstane soproga omahujoč ter sede poleg svojega moža. Roko mu ovije okrog vratu. »Umiri se, umiri se, dragi moj!« mu zašepeče tolažljivo. Bo že bolje, saj morajo nastopiti boljši časi tudi za mukotržno učiteljstvo! Če te sila najbolj pritiska, tedaj se božja pomoč zabliska — to pravi že pregovor. Sicer pa ti še veliko bolj trpiš vzpričo teh žalostnih učiteljskih plač! In vrhutega te še mnogo preganjajo, ker imaš svoje neomajno prepričanje! Jaz se v hišnih poslih lahko nemoteno vdajam svoji žalosti. Ti pa moraš biti v šoli dobre volje ter se iznebiti vseh skrbi, najsi te tlačijo kot mora!«

»Da, ti si zmerom staro zlato srce!« odgovori učitelj, božajoč ubogo ženo. »Zmerom imaš zame tolažilno besedo, dasi sama nanjo ne verjameš... O, deželni zbor, koliko učiteljskega gorja imaš na vestil!«

Najstarejši učiteljev sin, sedemleten, razumen deček, je bil v tem končal pisati po tablici. Žalostno je motril svoja roditelja. Ker sta oba, oče in mati, molčala, vtopljena v svojo žalost, se jima približa deček ter vsakemu ovije roko okoli vratu. »Ali sta že zopet žalostna zaradi deželnega zbora?« prične nedolžno govoriti. »To mora pa hud mož biti, ta deželni zbor, ki vaju tolikrat žalosti!«

Oče pogladi sinčku lase po temenu, pomenljivo pogleda ženo ter deje, žalostno se nasmehnivši: »Deželni zbor ni en sam mož, ampak obstoji iz več mož, ki se kot najboljši možje v deželi posvetujejo o blaginji in o nezgodah domovine.«

»Potem pa morajo ti možje gotovo več slabega ukreniti za vas, ker ste zmerom tako žalostni!« Oče odgovori nekoliko ostreje: »Tega še ne razumeš in o stvareh, ki jih ne razumemo, nam ni govoriti!«

Malo poparijo šolarčka te besede ter gre zopet pisat na tablico. Očividno pa ga ni zadovoljila očetova izjava. —

Zdajci vstopi njegov mlajši bratec. Jokaje jeca: »Otroci mi zabavljajo, da sem večna lakota in da mi vsi mnogo žremo in žremo. Potem se smejejo moji obleki rekoč: »Glejte ga, no, ta nosi še obleko svojega pradeda! To pa zato, kar so opazili, da imam že ponošeno obleko. Oh, koliko nas dražijo pač ti hudi otroci, in vendar nismo storili nikomur nič žalega.«

»In vendar«, приметne starejši bratec, »se tem naga-jivcem godi mnogo bolje nego nam! Pogosteje nego mi dobivajo nova oblačila; tudi imajo lepe šolske torbe, vsakovrstne igrače in mnogi imajo celo drsalice. Tudi imajo skoro vsi gorkejša oblačila nego mi, in če se mi kdaj tresemo mraza, se nam smejejo, vprašujoč nas, ali bomo zimska oblačila nosili šele poleti. Če pa tudi nje naposled strese mraz, imajo vsi doma gorke zakurjene sobe, dočim nas tudi tukaj večkrat zebe, da komaj držimo pisalo, hoteč pisati. Skoro se zdi, da nas tudi ljubi Ježušček nima tako rad kakor hudobne otroke, ki se rogajo našemu uboštvu; zakaj nam nikoli ne prinaša tako lepih reči kakor njim!«

»Ne!« vzkipi zdaj oče. »Tako ni smeti soditi o ljubem Ježuščku! Ježušček hoče vsem otrokom napravljati veselje; a vendar ima rajši otroke, ki dobivajo sicer manjša darila, a so vzlic temu z njimi zadovoljni. Da se pa drugim otrokom bolje godi, to prihaja od tod, ker povsod najdeš več denarja kakor pri nas — učiteljih!«

S stisnjenim glasom je govoril oče te besede. In kakor v posmeh se oglasi pismonoša in prinese učitelju dve opominski pismi! Učitelj pogleda napis obeh tvrdk in se preplaši. Vsota obeh terjatev je znašala 60 K. To sicer ni velika vsota, a za ubogega učitelja je to — mesečna plača! Obe pismi sta sklepali z željo, naj bi račun kmalu poravnal, ker bi bile sicer »neljube posledice neizogibne«. Učitelju zagorita lici, zakaj jezilo ga je in sram ga je bilo, da ga tako terjajo, a vendar ne more zadostiti terjatev, ker nima denarja. —

Globoko vzdihnivši, položi računa pred svojo soprogo. Ta se je bila namreč v tem zopet napravila na svoje delo. Toda ko je zaslišala toževanje svojih ubogih otrok in je pregledala terjalni pismi, ji je postalo tako hudo, da se ni mogla več vzdrževati solza. Pokrije si blede obraz s suhimi

* Tako zna očitati tudi g. s Kamna.

rokami, ter se vda svoji žalosti. Zdaj nima več tolažilnih besed za soproga, ker je sama jako potrebna tolažbe. V njenem razžaljenem srcu se je nekaj oglašalo kakor očitjanje: »O ti moj ljubi Bog, ali ne bivaš več tamgori, da ne lajšaš tolikega gorja in da moreš gledati toliko bedo!« — Potem se vda globokemu razmišljanju. Spomni se, kako srečno je živela v začetku zakona ob strani dragega ji soproga. Bila je zdrava in čvrsta. Tudi ko sta dobila že dvoje, troje otrok, sta živela dokaj zadovoljno, najsi sta pogrešala te in one udobnosti. Toda ona si je takrat precej prislužila s šivanjem. In ko tudi to ni zadostovalo, se je lotila svoje dote, ki jo je dobila, stopivši v zakon Sicer pa je vsako leto pred otvorjenjem deželnega zbora šlo od ust do ust: »Letos bodo učiteljem izboljšali plače!« Tako je gineval čas ob brezuspešnih upih, ob brezuspešnem čakanju! Vsako leto je doneslo našemu učitelju novo prevaro in novega — potomca (otroka). Stroški so prihajali čedalje večji, imetje učiteljeve žene pa čedalje manjše, dokler niso ga porabili do zadnjega vinarja. Kajpada ji je krvavelo srce ob tem, a rajša kakor bi delala dolge, se je iznebila zadnjega vinarja in prodala zadnje dragotine! In zdaj — bilo je vendar vse zaman! Delo se je pomnožilo, dobre, krepilne hrane ni bilo več zmoči, ko se je rodbina tako pomnožila. Da bi imela deklo, o tem niti ni bilo misliti, ob skromni plači učiteljevi. Prenaporno delo, v žalosti in skrbeh prečute noči pa so napravile še ne 30 letno ženo tako, da je izgledala kakor slabotna starka: oslabela in venoča! Rokodelčeve žene in kmetice so se ponašale s svojimi oblekami; a ona, žena učiteljeva, je vselej ob nedeljah z nekakim strahom zahajala v cerkev, ker je imela ubožno obleko in je vedela, da se ji sosede rogajo vzpričo njenega ubožstva! A naposled se je tega privadila; privadila se je bila odrekati se vsemu dobremu. Toda misel, kaj bo z njenim možem in z njenimi otroki, ako — kakor se je bilo bati — resno zboli, ta misel jo je mučila skoro do blaznosti. Bila je prepričana, da bi kaka druga gospodinja — in take bi bilo treba v hišo, če bi ona obležala — z mesečno plačo njenega moža ne izhajala niti 10 dni, a kamo li ves mesec! —

V teh premišljevanjih začuti, da jo nekdo vleče za predpasnik. Velike žalostne oči njene triletne Milke se uprovanjo. »Mama, lepo prosim malce kruha.« Tako boječ zaprosi deklica. Nov trn se zasadi v srce ubogi materi, zakaj bilo je ob koncu meseca in že več dni ni mogla kupiti kruha, ker ni imela občem. Tolažilno pogladi deklici kodraste lase in solza se ji utrne v očeh, ko izpregovori: »Ni mamo kruha, ubogi moj otrok, ali dva kuhana krompirja sta še v loncu, pojdi z mano!« S temi besedami odide izmučena žena v kuhinjo. Drugi otroci v sobi se spuste za njo, kliče: »Mama, mama, tudi meni krompirčka!« —

Zavladala je v sobi tihota, ki jo je motilo le tiktakanje stenske ure in vzdihovanje ubogega učitelja.

Zdajci nekdo potrka na duri. »Prosto!« se odzove učitelj, in pri tej priči vstopi vaški eksekutor. V svoje opravičevanje jeclja nekaj, potem pa pride s pravo besedo na dan: »Ne vem, kako se mi to zdi, a dana mi je naloga, da tukaj iztrejam šolnino za vaše otroke, ki obiskujejo domačo šolo!«

Učitelj odgovori brez vseh ovinkov: »Storil bom svojo dolžnost in šolnino plačal. Toda ker ta hip nimam toliko denarja, naznanite svojim predstojnikom, od katerih ste prejeli ukaz, da me terjate, naj mi dotično vsoto utrgajo na plači. Tudi jim povejte, da ne poznam nobenega učitelja v okolici, ki bi moral za svoje otroke plačevati šolnino.«

»Že povem,« odgovori izterjevalec odhajaje. »Meni samemu se je čudno zdelo, da od vas zahtevajo šolnino, saj tudi črednik ne plačuje črednine za svojo živino! Z Bogom, gospod učitelj!«

Učitelj se vglobi v tožno premišljevanje. Koliko je moral že pretrpeti le zato, ker je vztrajal pri svojih načelih in ker se je ob vsaki priliki vselej neustrašeno potegnil za čast nove šole. Mnogi njegov kolega se je ščeperil zdaj v veliki časti vsepovsod in dobival od občine in od krajnega šolskega sveta prednost in podporo. In zakaj? Le zato, ker se je uklonil dvojnemu pritisku: materijalni sili in preganjanju klerikalnih mogočnjakov! »Ali naj tudi jaz tako storim — vsaj svoji rodbini na ljubo!? Toda ali bi na tak način ne postal lažnik? Klerikalci vseh vrst zabavljajo ob vsaki priliki o novi šoli. Pravijo, da nova šola trga otrokom vero iz srca, da jih odgojuje v zločince, da — sploh nova šola deluje na to, da neti sovraštvo proti duhovnikom ter ljudstvo tira v časno in večno pogubo. Ako si hočem pridobiti naklonjenost teh ljudi, potem moram odobrovati vse te očitke! Da, še več: moral bi celo odločno grajati »brezbožnost« onih tovarišev, ki se branijo varuštva vladateljnih ljudi! Ali morem mirno poslušati tako obrekovanje? Ali morem take laži spraviti čez svoje ustnice ali kot resnične potrditi, ko vendar v mojem srcu vse kriči: »Vse je obrekovanje in nesramna laž!« Ne, tega ne morem storiti, pridi kar hoče!«

In kakor da mu je postalo v sobi pretesno, pograbi palico in klobuk in hiti pod milo nebo, da si na daljšem izprehodu umiri razburjeno kri. O, ko bi mogel ubežati tej bedi! Toda nikjer ne najde izhoda, nikjer rešitve! Sam ne ve, česa ga je večja groza: ali prihodnosti ali sedanjosti. Kakor v mrzlici se zavije v svojo tanko suknjo, si pritisne roko na burno bijoče srce ter zašepče tja predse: »Kaj mi biješ tako silovito? Ali ne yeš, da ti je deželni poslanec v deželnem zboru prepovedal biti nezadovoljnemu, češ: »Nezadovoljen učitelj ne more imeti dobre šole! — Torej, umiri se, srce!«

Lucilius.

Pisarna

za zdravljenje naših bolnih stanovskih, družabnih, uradnih, književnih, narodnostnih in političnih razmer.

XXI.

Vprašanje. Imam kot šolski vodja slabo stanovanje z dvema tesnima, vlažnima sobicama, z majhno shrambo brez kleti. Vse moje predloge v izboljšanje stanovanja pri krajnem šolskem svetu odklanjajo, in sicer po inicijativi župnikov, češ, kar je bilo toliko let za prednike dobro, naj se tudi meni slabo ne dozdeva. Župnik biva seveda v lepem farovžu, njegova mlada kuharica ima tik njegovih sob mnogo večjo lepo urejeno in suho sobo. Ona mu je seveda ljubša nego jaz! Kaj njemu mari, če se meni in moji družini zdravje ruši ter pohištvo, obleka in perilo kvari? Kaj mi je storiti, da doženem izboljšanje svojega stanovanja?

Jokohama, nadučitelj.

Odgovor. Iz Tvojega vprašanja razvidim, da Te župnik ne prekaša v poštenosti, pač pa v praktičnosti. Po pravilih prirodnega zakona samoobrambe si dolžan premagati župnikovo nevoščljivost, razorožiti veljavo njegove besede in

vse odklonitve, oziroma protiskelepe krajnega šolskega sveta ter si izvojevati pošteno in stanu primerno stanovanje. Piši sledečo vlogo, kajpada v slovenskem jeziku, ter jo predloži okrajnemu šolskemu svetu:

Št. . . .

Slavni krajni šolski svet . . . ski!

Tukajšnjemu šolskemu vodji sta odkazani v stanovanje dve tesni, vlažni sobici, kuhinja s shrambico. Drugih postranskih prostorov ni. Zaradi vlažnosti obeh sobic se mu ne kvari samo zdravje njegovo in njegove družine, temveč tudi obleka, perilo in pohištvo.

Stanje njegovega stanovanja je tudi po velikosti in kakovosti v nasprotju s § 29. zakona z dne 4. februarja 1870., št. 16 dež. zak. za Štajersko (oziroma s § 5. zakona z dne 29. novembra 1890., dež. zak. št. 23 za Kranjsko) in z ukazom c. kr. dež. šolskega sveta štajerskega z dne 28. febr. 1886., št. 817, zadevajočim kompetenčnost stanovanja šolskega vodje, zakaj stanovanje je v zdravstvenem oziru slabo, sobi nista dovolj veliki in visoki, kuhinja in shramba sta pretesni, a kleti za shrambo sočivja, zelenjave, krompirja itd. sploh ni, šolski vodja je torej primoran, ta živila pozimi za podraženo ceno sproti kupovati.

Znano je, da ima šolski vodja v smislu prej naštetega zakona pravico do najmanj dveh sob (a ne sobic) ter do potrebnih postranskih prostorov, oziroma do stanarine, ki se mu odmeri s 25% njegove plače (na Kranjskem zunaj Ljubljane s 160 K, v Ljubljani z 240 K na leto).

Tukajšnji šolski vodja je že večkrat pri sejah krajnega šolskega sveta opisal bedno stanje svojega stanovanja, sklicevaje se na tozadevne zakonove določbe in naredbe šolskih oblasti in ponujal članom priložnost, se na lastne oči o tem prepričati. Toda krajni šolski svet je vselej njegove predloge z vsakojakimi ničevimi izgovori odklonil in mu tudi stanarine ni hotel priznati.

Ker je okrajnemu šolskemu svetu z ukazom c. kr. deželnega šolskega sveta štajerskega z dne 28. februarja 1886., št. 817, in z dne 23. septembra 1901, št. 7855, naloženo, delovati v izvršitev določb § 29. začetkoma naštetega zakona ter z vsem pritiskom siliti krajne šolske svete, da odstranijo vse pomanjkljivosti nezdravih in nekompetenčnih stanovanj šolskih voditeljev ter mu po § 27., točka 5. zakona z dne 8. februarja 1869. za Štajersko (na Kranjskem po § 17., točka 10 zakona z dne 9. marca 1879., dež. zakonika št. 13) pristoja pravica in dolžnost, skrbeti in varovati šole in učitelje v vseh gospodarskih zadevah, se vdano podpisano šolsko vodstvo pod okriljem teh zakonovih določb zateka k okrajnemu šolskemu svetu z nujno prošnjo:

Slavni okrajni šolski svet blagovoli odrediti komisijsko ogledovanje rečenega stanovanja na licu mesta ter po razsodbi komisije storiti potrebne korake, da dožene tukajšnji šolski vodja svoje zakonite pravice. V slučaju upora krajnega šolskega sveta naj blagovoli slavni okrajni šolski svet popravilo stanovanja v smislu kompetenčnosti na stroške krajnega šolskega sveta sam izvršiti.

Obenem se naznanja, da zapusti tukajšnji šolski vodja I. I. dne odkazano mu nekompetenčno stanovanje ter se preseli v zasebno hišo posestnika I. I. proti plačilu dogovorjene stanarine, zaradi tega prosi šolsko vodstvo še:

Slavni okrajni šolski svet blagovoli tukajšnjemu krajnemu šolskemu svetu zaukazati, da mora on šol-

skemu vodji I. I., računajoč od dne, (dan preselitve), plačevati stanarino v znesku 25% njegove letne plače (na Kranjskem 160 K) tako dolgo, dokler mu ne oskrbi v šolskem poslopju (v sedanji posebni hiši) kompetenčnega, oblastveno kolavdiranega stanovanja.

Šolsko vodstvo v dne 1904.

Postopaj tako!*) V kratkem doženeš svoje pravice v polni meri ter boš imponiral ne samo krajnemu in okrajnemu šolskemu svetu, temveč tudi visokočastito nevoščljivemu župniku, čigar moč boš strl ter mu v tej zadevi za vedno zavezal jezik. Dokler boš pa ponižno trkal na duri svojega klerikalnega krajnega šolskega sveta, boš tudi moral kri- vico trpeti.

V prihodnji številki priobči »Pisarna« v tej zadevi važno razsodbo upravnega sodišča, ki je ostala vkljub svoji veliki važnosti učiteljstvu doslej prikrita, bodisi da je šolske oblasti niso marale priobčiti, bodisi da se zastopniki učiteljstva v okrajnih šolskih svetih niso dovolj zanimali zanjo.

Dohtar Jona.

Dopisi.

Štajersko.

Od Sv. Marjete niže Ptuja nam piše prijatelj: Prijatelji in nekdanji učenci so napravili dne 15. septembra v gostilnici g. Mikla svojemu bivšemu nadučitelju g. Jož. Vobiču slavnosten banket. Tu si videl zbrane zdravnike, c. in kr. stornike, duhovnike, akademike, učiteljstvo, dijake, rodovino in tudi nekaj domačih kmetov. Tamburaški zbor domačih dijakov je udarjal in popeval prav lepo in mnogo pripomogel, da se je slavnost še tem lepše vršila. V napitnicah so omenjali gospoda slavljenca kot vestnega učitelja, ki je celih 38 let deloval v tem kraju in mnogemu dal podlago za dosego boljšega kruha. Bil pa je tudi nepristranski šolski voditelj, ki je vedno skrbel za lepo slogo med učiteljstvom. Vsi so ga ljubili in spoštovali; domači občinski odbori so ga nameravali imenovati svojim častnim članom, a slavohlepni župnik in sedaj tu nameščeni nadučitelj Iv. Žunkovič sta si vse prizadjala, da sta to preprečila. Žunkovič se je tudi jako trudil, da bi omenjeno veselico, ki bi naj vendar ugled učiteljstva povzdignila, preprečil. V lastni osebi je pred cerkvijo oznanil, da je ta slavnost neumnost, ki se je ljudje naj nikakor ne udeležijo. Pozval je župane, ki so jih v farovžu napajali, da so podpisali protest proti nameravani veselici in prosili okr. glavarstvo, naj ta banket kot politično zadevo prepove. Žunkovič je celo v svojem razredu govoril otrokom zaničevalno proti prejšnjemu njihovemu nadučitelju in rekel, da bo vsakega smatral za svojega osebnega sovražnika, ki se slavnosti udeleži. Ko je pa bilo vse zaman, pa jo je že prejšnji dan popihal v gorico in ostal tam tri dni; vse te tri dni pa so morali drugi učitelji v njegovem razredu poučevati. Žunkovič je seveda Slomškar in Slomškarija je lahko ponosna na ta svoj cvet! Slava!

*) Najemi si v kraju primerno stanovanje, ako ga ni dobiti, prosi za enoletni dopust ter se preseli v drug kraj, n. pr. v mesto in videl boš, kako se bodo vsi podvivali, da ustrezijo Tvoji zakoniti zahtevi.

Društveni vestnik.

Kranjsko.

Slovesno odkritje nagrobnega spomenika umrlemu tovarišu Leopoldu Potrebinu se vrši dne 16. oktobra t. l. v Radečah pri Zidanem mostu po sledečem vzporedju: 1. Ob 1/4 12. uri sv. maša-zadušnica za pokojnega v farni cerkvi v Radečah. 2. Izprevod na pokopališče. 3. Nagrobni govor. Govori gospod nadučitelj Ivan Malnarič. Med govorom se odkrije spomenik. 4. Nagrobnica. Zapoje učiteljski zbor. Vse znance in prijatelje pokojnika vabi k udeležbi »Pedagoško društvo« v Krškem. Za odbor: Ivan Rupnik, tajnik.

Iz kočevskega okraja nam poročajo: Lepo število učiteljev in učiteljic nas je pohitelo dne 22. septembra v prijazno Sodražico, kjer je bilo tretje letošnje zborovanje našega učiteljskega društva.

Obžalovati je le, da so se tudi to pot s svojo konsekventno abstinenco odlikovali oni člani, zaradi katerih je bil ta kraj v prvi vrsti določen za zborovanje. To je predsednik St. Tomšič v svojem nagovoru tudi z ogorčenjem omenil. Z veseljem pa je pozdravil na novo pristopivše člane gdč. Ant. Virkovo, g. K. Finka in Iv. Štruklja. Dobro došli so tudi gospa Legatovi, potem štajerskima tovarišema gdč. N. Legatovi in J. Jelovšku ter visokošolcu Tomšiču. Nadalje je vspodbujal k vztrajnemu delovanju, rekši, da ne smemo odnehati od boja, dokler ne bo naše nezno gmotno stanje po uresničenju znanega § 55. olajšano.

Za njim je povzel besedo prvi poročevalec tovariš Fr. Mlakar ter jel razpravljati o gojenju narodnega čuta. Kot najpripravnejše predmete za to smatra jezikovni pouk, zemljepis in zgodovino ter petje. Pri jeziku. pouku je pridno memorirati primerne spise, zlasti pa pesmi, polne čuvstev in misli. S tem pospešujemo govorništvu. Grki in Rimljani so bili izvrstni govorniki, zato pa so bili tud globoko prepojeni s čutom narodnega duha.

Ogenj domovinske ljubavi se nadalje v nemaj pri opisanju naših prirodnih krasot in pri životopisih narodnih in zgodovinskih junakov (Samo, Turjaški grofje, Lambergarji, Ciril in Metod itd.). Ko razpravljamo o Češkem, Ruskem, i. t. d., je zbuhati v mladini zavest slovenskega ponosa, kažoč jim, da »največ sveta otrokom sliši Slave«.

Delajmo pa tudi med ljudstvom kot narodnjaki. Pridno gojimo domovinske pesmi kot je n. pr. Slovanska pesem, opozarjamo, kako nevarna narodna volkova sta nam Nemeč in Lah ter kažimo na eminentno važnost Ciril-Methodove družbe, za katero delovati si šteje vsak učitelj v največjo narodno dolžnost.

Drugi poročevalec je bil Mih. Vrbič iz Sodražice. Ta je v jako poučnem, zanimivem, 1 uro trajajočem prostem govoru podal jasno sliko o čebelarstvu. Po kratkem zgodovinskem pregledu (medica pri pradedih, slovenski govori imenitnega čebelarja Janše na Dunaju, skoro svetovnoznani Ambrožič itd.) je spodbujal učiteljstvo k marljivim pečanju s to panogo narodnega gospodarstva; ne bodimo v tem oziru več do vratu zapeti, da na polju racijonalne čebeloreje ne bo več toliko praznine — saj je to zanimiva, veselje zbujajoča, odpočitek nudeča, nam in narodu korist prinašajoča stroka.

Nadaljno snov je razpravljajal po sledečem redu: 1. Vrsta čebel (govornik priporoča le našo domačo sivko). 2. Izboljšanje plemena. (Po lepih trojih bodo večje in močnejše čebele. Nad 2 leti staro matico je treba odstraniti, ker se z vednim zaleganjem tako spridi, da se izvleče le trotje, ne pa tudi delavke.) 3. Naprava čebelnjaka. (Imeti mora prost izhod ter biti tlakovan.) 4. Panjovi. (Za kupčijo so pripravni »kranjski« panjovi, za dom pa panjovi s premakljivim satovjem.) 5. Med. (Jemanje iz panjev, shranjevanje; raba njegova v obrti in zdravilstvu. Pri tej točki je tudi omenil, kako je letos v 3 dneh z medom ozdravil svojega za legarjem obolelega otroka, ki mu niso zdravniški medikamenti nič pomagali, in kako je ozdravil nekemu kmetu živinčce, ki

je imelo velikansko bulo na vratu in nad katerim je bil posestnik že popolnoma obupal.) 6. Pitanje (špekulativno) čebel z medom. (pomladi in deloma tudi poleti — z ajdovim medom.) 7. Satovje. 8. Prezimovanje. 9. Paša in njen namen. 10. Razkazovanje najvažnejših čebelarških orodij. (Z. netalnica, naprava za umetno satovje, topilnik za vosek, pihalnik itd.) 11. Ogleđ čebelnjaka (140 panjev). Temeljitemu govoru in izvrstnemu strokovnjaku naše polno priznanje! Govor bodi v zgled in posnemo pri sestavljanju predavanj o priliki učit. zborovanj. V prostranih gornjih sobanah gostilnice. F. Fajdige, kjer smo bili za nizko ceno izbornu postreženi (pravi naši prijatelji upoštevajo naše siromaštvo že pri računu jedil — to smo letos ponovno opazili) in kesneje v gostilnici I. Šege se je po obedu razlegala marsikatera pesem umetna in narodna, in čulo tudi nekaj krepkih napitnic. Predsednik Tomšič je napil navzočnemu gosp. Pogorelcu, c. kr. pošt. adjunkt v p., tov. Jelovšek kranjskemu žilavemu učiteljstvu, tov. Gregorač štajerskemu učiteljstvu in kesneje došlemu dr. Schiffrerju, ki je že večkrat enemu ali drugemu izmed nas pokazal v dejanju sočutje zaradi naših škandaloznih plač, in ta učiteljstvu, rekoč, »da pojdimu med narod, kažimo mu svoje rane in uslišati nas mora!«

Tako nam je na dan tretjega letošnjega stanovskega praznika zopet za trenutek utihnil vihar obupa, ki ga le s težavo še zadržujemo in ki sili in ki bo prodrl na dan, ako se v kratkem ne razjasni temno obnebe deželne naše zbornice in ne napoči svetli dan materijalnega vstajenja.

Lepe porcije finega rožnega medu nam je dal darežljivi tov. Vrbič na ponudbo, česar smo se v prav obilni meri poslužili — dal Bog, da bi ga nam i deželni očetje letos naklonili, če že ne finega, pa vsaj dobrega! Saj so ga dali nabirati po čebelah s Kamna in po čebelah v »Slov. Narodu«.

Štajersko.

Savinjsko učiteljsko društvo zboruje v četrtek, dne 13. oktobra, ob 2. uri popoldne pri Sv. Jurju ob Taboru. Vzpored: 1. zapisnik; 2. »Živahnost v šoli«, podava tovariš Kramar; 3. slučajnosti. A. Farčnik, t. č. predsednik.

Odbor učiteljskega društva za ormoški okraj se zahvaljuje vsem onim, ki so na ta ali oni način pripomogli, da je društveni koncert s sodelovanjem dične mestne godbe varaždinske — v Ormožu 8. septembra t. l. tako krasno uspel. Največja hvala gre v prvi vrsti slavnemu občinstvu od blizu in daleč, sosebno iz Hrvaškega, ki nas je obiskalo v tako mnogobrojnem številu; posebno še odličnemu pevskemu društvu »Vila« iz Varaždina, ki se je radevolje odzvalo za krasne vloge.

Hvala bodi izrečena tudi vsem gospicam za požrtvovalno prodajo šopkov in šaljive pošte, kakor vsem cenjenim vrlim pevkam in čvrstim pevcem, ki jih je tako spretno vodil gospod tovariš Domicijan Serajnik.

Hvala še enkrat vsem!

Na Humu, dne 20. septembra 1904.

Adolf Rosina,
tajnik.

Anton Porekar,
načelnik.

Primorsko.

Zborovanje učiteljskega društva za sežanski šol. okraj bo dne 20. vinotoka 1904, ob 10. uri prep. v Duvljar. Dnevni red: 1. Predsednikovo poročilo. 2. Overovljenje zapisnika zadnjega zborovanja. 3. Učiteljski konvikt. (A. M.) 4. Odborov predlog o gmotnem stanju. 5. Referat: »Ljudski učitelj in kmetijstvo. F. V. Predlogi (glej § 23.) in petje. (Pesmarice seboj!)

Na obilno udeležbo vljudno vabi odbor.

Književnost in umetnost.

Družba sv. Mohorja nam je poslala svoj knjižni dar za l. 1905. Že danes lahko rečemo, da gre med letošnjimi knjigami prvenstvo »Lisici Zvitorepki«, ki jo je napisal učitelj Josip Brinar.

„Zvonček“ ima v 10. številki vsebino: 1. Jutro. Borisov. Pesmi. 2. Gospod, ki je imel rad otroke. Ivo Blažič. Povest. — 3. Murček — morilec. Modest. Pesem s tremi podobami. — 4. Volk na solinah. Ivo. Pravljica. — 5. Sosedov in naš. Samko Cvetkov Marin. Povest. — 6. En sam pogled . . . Ivo Trošt. Povest s podobo. — 7. Boj z muhami. Fran Voglar. Povest. — 8. Zakaj paglavec? Ivo Trošt. Povest s podobo. — 9. Pouk in zabava. — Priroda. Ant. Kosi. Uglasbena pesem. — Najvišja železnica. — Odkod imamo domačo zelenjavo? — Narodnosti v Evropi. — Besedna naloga. — Rešitev.

Ročni zapisnik z imenikom ljudskih šol in učiteljskega osebja na Kranjskem, Južnem Štajerskem in Primorskem in z osebnim staležem kranjskega ljudsko-šolskega učiteljstva za šolsko leto 1904—1905. Letnik XI. Sestavljen Štef. Primožič, vodja kranjskega ustanovnega zavoda za gluhoneme v Ljubljani. Cena: za 75 učencev kron 1'40, za 100 učencev kron 1'50, za 125 učencev kron 1'60, za 150 učencev 1'70 itd. Naročnikom šolskih tiskovin 40 h ceneje. V Postojni. Tiskal in založil R. Šeber. 1904. — Ta temeljito in jako praktično sestavljen ročni zapisnik najtopleje priporočamo. Naj bi ne bilo slovenske učiteljice in slovenskega učitelja brez njega!

Borisov: V zarji mladosti. Zbirka pesem in povestic za šolsko mladino. V Kamniku 1904. Natisnil in založil A. Slatnar.

Tretja zbirka učnih slik po podanih hospitacijah krškega in litijskega okraja. Izdal Ljudevit Stiasny. Cena 1 K 50 h. Dobiva se pri R. Šeburu v Postojni.

Vestnik.

Čekovni promet učiteljskega konvikta. Gospod Fran Luznar, nadučitelj na Primskovem, 4 K; g. A. Cvar, učitelj v Vel. Poljanah, 2 K; gđc. Mici Kratner, učiteljica v Vodichah, 2 K; g. Julij Slapšak, nadučitelj v Vodichah, 2 K; g. Janko Toman, nadučitelj v Moravčah, 5 K; gosp. Franjo Dular, učitelj v Vavtovi vasi, 2 K; g. Karel Završnik, učitelj v Dupljah, 2 K; gđc. Nina Rott, učiteljica v Krašnji, 2 K; g. Franc Zorè, učitelj v Šmartnem pri Tuhinju, 5 K; g. M. Peterlin, učitelj na Studencu, 2 K; gđc. Herma Širnik, učiteljica na Studencu, 2 K; g. Fr. Scheschark, nadučitelj v Kočevju, 2 K; učiteljstvo iz Starega trga pri Ložu, in sicer: g. Jakob Žebre, nadučitelj, 2 K; g. Ferdo Wigele, učitelj, 2 K; gđc. Ivana Perušek, učiteljica, 2 K; g. Anton Šeme, učitelj, 2 K; gđc. Justina Kozamernik, učiteljica, 2 K; gđc. Pavla Lampe, učiteljica, 2 K; gđc. Berta Rössmann, učiteljica, 2 K; učiteljstvo na Igu, in sicer: g. Fran Trošt, naduč., 2 K; gđc. Jenica Zemljan, učiteljica, 2 K; gđc. Ernesta Jamšek, učiteljica, 2 K; gosp. Martin Humek, nadučitelj v Boh. Bistrici, 2 K; gosp. F. Gregorač, nadučitelj v Dolenji vasi, 2 K; g. I. Zupančič, učitelj v Dolenji vasi, 2 K; učiteljstvo v Selcih (p. i. gg. Stanonik, Peče in Jeglič) 6 K; g. M. Kabaj, nadučitelj v Begunjah nad Cerknico, 2 K; gosp. Ivan Cerar, učitelj na Črnučah, 2 K; g. Anton Žibert, nadučitelj na Ježici, 2 K; g. Josip Franke, nadučitelj v Št. Petru pri Novem mestu, 2 K; g. Ivan Mandeljč, nadučitelj v Sodražici, 2 K; g. Mijo Vrbič, učitelj v Sodražici, 2 K; g. Stanko Legat, učitelj pri Sv. Gregorju, 2 K; gđc. F. Clarici, nadučiteljica v Kočevju, 2 K; gđc. A. Kočevar, učiteljica v Kočevju, 2 K; gđc. F. Junowicz, učiteljica v Kočevju, 2 K; gđc. L. Murgel, učiteljica v Kočevju, 2 K. Učiteljstvo I. mestne d. lj. šole v Ljubljani, in sicer nadučitelj Jakob Dimnik ter učitelji Ivan Belè, Juraj Režek, Jakob Pretnar, Luka Jelenc, Jakob Furlan, Fran Galè, katehet Anton Cadež, Vendelin Sadar in Jos. Pavčič vsak po 2 K; g. Ivan Schmeidek, učitelj na Rovih, 2 K; učiteljstvo v Št. Janžu na Dolenjskem, in sicer g. V. Bercè, nadučitelj, 2 K; g. A. Bercè, učiteljica, 2 K in g. J. Vrbič, učitelj, 2 K; g. Ivan Demšar, nadučitelj v Šmarjeti, 2 K; gđc. Milka Aschman, učiteljica v Šmarjeti, 2 K; g. Peter Repič, nadučitelj na Uncu, 2 K; g. Makso Bajec, učitelj

v Št. Vidu nad Cerknico, 2 K; g. Bezeljak Ivan, učitelj v Hotederšici, 2 K; gđc. Fr. Zamljen, učiteljica v Boh. Bistrici, 2 K; gđc. M. Zele, učit. v Begunjah n. Cerknico, 2 K.

Vydrova tovarna žitne kave v Pragi 50 K; gđc. Josipina Arcetova v Ljubljani 20 K; g. dr. Karel vitez Bleiweis Trsteniški, primarij itd. v Ljubljani 10 K; Ivan Bahovec, molar in posestnik v Ljubljani, 20 K; g. Ivan Gregorčič, c. kr. notar v Žužemberku, 10 K; g. dr. I. Konvalinka, zdravnik v Žužemberku, 10 K; g. Josip Vidmar, dežnikar, posestnik in občinski svetovalec v Ljubljani, 10 K; gosp. Janko Rajar, c. kr. okr. živinozdravnik v Litiji, 5 K; g. Josip Ferlič v Višnji gori 2 K; g. dr. Štefan Kraut, c. kr. okrajni sodnik v Logatcu, 2 K; gospod P. Drenik, vaditelj »Sokola« v Ljubljani, 2 K.

Učiteljski konvikt. Učiteljsko društvo za goriški okraj 100 K na račun pokroviteljnine. To vsoto je zložilo učiteljstvo goriškega okraja pri uradni okr. učit. konferenci. K tej svoti so prispevali po 10 K c. kr. okr. šolski nadzornik g. Fran Finžgar, g. Ignacij Križman, nadučitelj v Dornbergu in gđc. Kristina Doljak, učiteljica v Solkanu; po 5 K pa gospa Leopoldina Krstnik, učiteljica v Pevmi in Alojzij Urbančič, nadučitelj v Mirni. — Pošiljatelj gornje vsote nam piše: »To je začetek — upam pa, da bo vedno boljše, ker simpatije za izvrstno idejo rastejo.« — Prav tako. Le navdušeno naprej za blagor in srečo učiteljskih sirot in otrok! Ob praznovanju 40letnice Fr. Waišla, nadučitelja v Hrušici v Istri, so zložili jubilentovi prijatelji 8'30 K.

Kolekta poštnih znamk za učiteljski konvikt. Od 1. vinotoka so se vrnile te-le kolekte: a) Kolekta št. 2, ki jo je prepisala gđc. Avgusta Mattanovič, nabiral pa nanjo g. Fran Bergant, občinski svetovalec in posestnik v Ljubljani. b) Kolekta št. 27, na katero je nabiral v ptujski okolici učitelj Josip Gorup. c) Kolekta št. 28, katero nam je vrnilo s prilogo vred šolsko vodstvo na Hajdini v ptujskem okraju. Živili nabiralci, darovalci in nasledniki! Na Štajerskem naša »kolekta poštnih znamk« vrló napreduje. Marljivo je seveda tudi kranjsko učiteljstvo, s Primorskega se nam je pa vrnila šele ena kolekta. Prepričani pa smo, da je tudi primorsko učiteljstvo vneto in navdušeno za »učiteljski konvikt«. Najboljši dokaz temu sta zbirki učiteljstva tolminskega in goriškega okraja. Čujemo tudi, da se že delajo v nekaterih okrajih na Primorskem priprave za koncerte na korist »učiteljskemu konviktu«. Na Štajerskem sta se priredila že dva taka koncerta. Poroča se nam, da je bil gmoten uspeh obeh koncertov prav dovoljen. Iz kozjanskega okraja na Štajerskem je vrnil g. nadučitelj Mirko Moric kolekti št. 11 in 12 s prilogo. Živili! Le vztrajno naprej po tem potu za blagor naše dece.

Za rezervni zaklad je nabral gospod Ivan Lukman, učitelj v Šoštanju, povodom zborovanja »Saleškega učiteljskega društva 5 K 20 h.

Osebnosti na Kranjskem. Dosedanji učitelj-voditelj v Preserju, Matej Berce, je imenovan v enaki lastnosti za novo enorazrednico v Grosupljem. Marija Novakova je resignirala na svoje mesto v Cerknici; tjakaj je imenovana izprašana kandidatinja Antonija Hribarjeva. Provizorična učiteljica Friderika Kalmusova pride na trirazrednico v Gorje. Ivan Eppich je imenovan za začasnega učitelja v Staro Loko.

Kazen namesto plače. Kakor poroča hrvaški učiteljski list »Napredak«, imajo tudi hrvaške oblasti za učitelje vedno hitreje pri roki paragrafe, naredbe in kazni kakor izboljšanje gmotnega položaja. Deputacija učiteljstva v dugoselskem okraju je izročila nedavno ondotnemu poslancu župniku Šnapu prošnjo, da jim vlada ustanovi nagrado za orglanje. Poslanec je to prošnjo osebno izročil in priporočil vladi. Dolgo časa ni bilo o tej prošnji ne duha ne sluha in že so se posilili bali, da se je kje izgubila. Čez dva meseca so dobili učitelji, ki so prošnjo podpisali, od davčne oblasti v Zagrebu plačilni nalog za plačanje 16 K, ker ni bila prošnja kolkovana. Učitelji pa so lahko potolaženi, da je prišla prošnja vsaj do davčne oblasti, v ostalem pa: plačaj in molči!

Vydrova tovarna žitne kave v Pragi nam piše: Pošiljam Vam danes 50 K za »Učiteljski konvikt« in prosim, da bi mi prejem istih z dopisom, kolikor mogoče hitro potrditi blagovolili.

Nameravam namreč razpošiljati prihodnje št. »Domačega Prijatelja« po 20 iztisov na vse učitelje s prošnjo, da jih razdele med svoje znance na deželi. Da se pa za vpludnost vsaj kolikor toliko hvaležnega skažem, poslal sem Vam zgorajno svoto za »konvikt«. Bodite uverjeni, da se bom še večkrat s primernimi vsotami spomnil učiteljskega konvikta, ako se mi moje podjetje na Slovenskem posreči. Delam s solidnimi in poštenimi sredstvi in upam zato, da si pridobim simpatije slovenskega občinstva.

Za potrdilo prosim radi tega, ker bi je v prihodnji številki »Domačega Prijatelja« reproduciral, da bi P. T. učiteljstvo mojo prošnjo za razdelitev odposlanih jim števil, sprejelo prijaznejše in dobrohotnejše. Z osobitim spoštovanjem V y d r.

P. n. slovensko učiteljstvo prosimo, da uvažeje to pismo ter res izvrstno in zdravo Vydrovo žitno kavo priporoča med slovenskim narodom. »Svoji k svojim in svoji za svoje« bodi naše geslo.

Bela žena. Dne 27. pret. mes. je umrl v Ljutomeru tovariš Albert Lasbacher, nadučitelj v Svetinjah pri Ormožu po dolgi in mučni bolezni. Dne 29. septembra je bil slovesno ob veliki udeležbi pokopan. Naj mu sveti nebeška luč! —

IV. izkaz prostovoljnih doneskov za nagrobni spominek učitelju v Radečah † Leopoldu Potrebinu. Rodovina V. Pfeiferjeva 10 K, rodovina Engelsbergerjeva 5 K, rodovina Gregoričeva 5 K; učiteljice Ana Schmidinger 5 K, Pavla Zirer 3 K in Lija Tavčar 2 K; ravnatelj meščanske šole 2 K, meščanski učitelji: dr. Tomaž Romih 4 K, Karel Humek 2 K, Leopold Levstik 4 K, Ivan Znidaršič 1 K, nadučitelj Juri Adlešič 5 K, učitelj Florijan Rozman 3 K, kaplan J. Zust v Krškem 1 K; učiteljstvo v St. Janžu 6 K in učiteljstvo v Skocijanu 3 K, učiteljska rodovina Lundrova na Raki 6 K, učiteljica Radka Ivančič na Raki 1 K, V. Mauer na Raki 3 K, nadučitelj J. Rupnik 3 K; učiteljice: Mimi Bavdek 2 K, Ang. Bavdek 2 K, Vlastimila Peršl 1 K, učitelj J. Arnšek 2 K, dekan g. Fran Schweiger 2 K, gospa Albina Schinner 5 K, kaplan g. Vinko Čibašek 3 K, župnik Gabrič 2 K, kaplan Fran Vrhovec 2 K. Skupaj do sedaj 420 K 60 h.

Peticija štajerskemu deželnemu zboru za odpravo III. plačilnega razreda. Štajerski »Lehrerbund« je pravkar odposlal deželnemu zboru peticijo za odpravo III. plačilnega razreda. Enako peticijo so odposlali na isto mesto okrajni zastopi, občine, okrajni in krajni šolski sveti, učiteljska društva in posamezni učiteljski zbori. Naša najiskrenejša želja je, da bi ne bili ti glasovi učiteljstva in ljudstva brezuspešni! Na Štajerskem morda pojde, na Kranjskem in Primorskem je to drugače!

Privatno ljudsko šolo so ustanovili na Gorjancih. Poučuje umirovljeni učitelj Peter Pogačnik.

Izpraševalna komisija za ljudske in meščanske šole v Gorici za dobo od šolskega leta 1904/5 do 1906/7: predsednik: šolski svetnik Štefan Križnič, namestnik: prof. Anton Fras, člani: gimn. prof. Anton Santel in dr. Karel Oswald, realčni prof. Ferdinand Seidl, učit. profesorji dr. Fran Kos, Aleksander Gioseffi, Pij Babuder in Anton Gvaiz, provizorična glavna učitelja Herman Chiappulini in Jožef Cizelj, vadniška učitelja Karel Travan in Ivan Mercina, telovadni učitelj Jožef Janovsky in okr. šol. nadzornik Fran Finžgar.

Na učiteljišču v Gorici se je oglasilo letos za prvi letnik 100 Slovenk in 69 Italijank. Sprejeli pa so 40 Italijank in 37 Slovenk.

Usposobljenostne preizkušnje za obče ljudske šole in za meščanske šole pred c. kr. izpraševalno komisijo v Ljubljani se prično na c. kr. učiteljišču v četrtek, dne 3. novembra t. l., ob 8. uri jutraj. — Prošnje za pripust k tej preizkušnji je po predpisanem potu vložiti takoj, da pridejo vsaj do 25. oktobra 1904 ravnateljstvu c. kr. izpraševalne komisije v roke.

Štatistika. Po najnovejši statistiki šteje Kranjska: 1 mesto (Ljubljana) z lastnim štatutom, 11 okrajnih glavarstev, 31 okrajnih sodišč in 359 občin.

Na Japonskem je 109.000 učiteljev in 46 milijonov prebivalcev. Izmed teh 109.000 učiteljev jih je odšlo na rusko-japonsko vojsko 36.000.

Listnica uredništva.

O okrajni učiteljski skupščini za goriški okraj smo prejeli poročilo, ki ga, dasi je jako zanimiv, še ne moremo priobčiti, ker je to želja nekaterih odličnih goriških tovarišev! Rajši bi seveda videli, da nam niso izrazili te želje, zakaj zdi se nam bolje, da zatremo zlo v korenini, sicer je lahko prepozno! Pridržujemo si pa pravico, da porabimo gradivo ob svojem času in v primerni obliki. Kdor misli, da so učitelji otroci, tega ne smemo prav nič pardonirati! — **M. V. P. v L.** (Srbija). Vaš dopis priobčimo prihodnjič. Iskrene pozdrave! — Rubriko »Književnost in umetnost« popolnimo prihodnjič. Danes ni prostora!

Izšel je v zalogi R. Šeberja v Postojni

Ročni zapisnik

z imenikom ljudskih šol in učiteljskega osebja na Kranjskem, Južno-Štajerskem in Primorskem

in z osebnim staležem kranjskega ljudsko-šolskega učiteljstva

za šolsko leto 1904/05. XI. letnik.

Sestavil Štefan Primožič.

Cena: Za 75 učencev kron 1.40, za 100 učencev kron 1.50, za 125 učencev kron 1.60, za 150 učencev kron 1.70. Naročnikom šolskih tiskovin 40 vin. ceneje.

Obenem priporoča gorenja tvrda slavim šolskim vodstvom svojo

zalogo uradnih šolskih tiskovin,

raznih poštnih in drugih tiskovin, katere se rabijo v šoli kot učilo.

Uradni razpisi učiteljskih služb.

Št. 981. Kranjsko.

Na štirirazredni ljudski šoli v Kamniku, s katero je v zvezi obrtna nadaljevalna šola, je stalno oddati nadučiteljsko mesto s postavnimi prejemki.

Prošnje so poslati službenim potom tukajšnjemu uradu do 31. oktobra 1904.

C. kr. okrajni šolski svet Kamnik, dne 28. septembra 1904.

Z. 982.

Na trirazredni ljudski šoli v Domžalah je stalno oddati nadučiteljsko mesto s postavnimi prejemki.

Opremljene prošnje so poslati službenim potom tukajšnjemu uradu do 31. oktobra 1904.

C. kr. okrajni šolski svet Kamnik, dne 28. septembra 1904.

Z. 945 Štajersko.

An der zweiklassigen, in der dritten Ortsklasse stehenden Volksschule in St. Bartholomä kommt eine Lehrerstelle zur definitiven, eventuell provisorischen Besetzung.

Bewerber, bezw. Bewerberinnen haben ihre, mit den vorgeschriebenen Dienstesdokumenten versehenen Gesuche bis 15. November 1904 beim Ortsschulrate in St. Bartholomä, Post Heiliger Geist-Loče einzubringen.

Berzirksschulrat Gonobitz, am 1. Oktober 1904.

Z. 547/I

An der einklassigen Volksschule in St. Veit ob Waldegg kommt die Stelle eines Lehrers und Schulleiters mit den Bezügen nach der zweiten Ortsklasse zur Besetzung.

Bewerber um diese Stelle wollen ihre mit dem Nachweise des Besitzes der österreichischen Staatsbürgerschaft und der Befähigung zur subsidiarischen Ertheilung des katholischen Religionsunterrichtes, dem Reifezeugnisse und Lehrbefähigungszeugnisse u. s. w. belegten Gesuche bis 15. November 1904 an den Ortsschulrat in St. Veit ob Waldegg, Post Missling, leiten.

K. k. Bezirksschulrat Windischgraz, am 1. Oktober 1904.

Gospodarski program.

Naslednje tvrdke darujejo od iztržka, oziroma dobička, ki jim ga da zaslužiti učiteljstvo, dogovorjene odstotke v prid učiteljskemu konviktu. Vsakdo (vsaktera) pa blagovoli zahtevati, da se vsaka vsota, ki jo odjemalec izplača, zabeleži v prid konviktu.

1. **Jernej Bahovec**, — zaloga M. Grubbauerjevih in drugih šolskih zvezkov, peres z napisom: „Učiteljski konvikt“, šolskih knjig in raznih drugih šolskih potrebščin v Ljubljani, sv. Petra cesta št. 6.
2. **Národna tiskarna** v Ljubljani, Knaflcove ulice št. 5.
3. **Fran Ksav. Souvan**, trgovina z manufakturnim blagom v Ljubljani.
4. **Šeberjeva tiskarna** v Postojini, zaloga uradnih spisov itd.
5. **Gričar & Mejač**, trgovina z narejenimi oblekami za dame in gospode v Prešernovih ulicah v Ljubljani.
6. **Fran Kraigher**, krojaški mojster v Ljubljani, Kongresni trg.
7. **Anton Krejči**, zaloga moških in ženskih klobukov v Wolfovih ulicah v Ljubljani.
8. **J. Soklič**, trgovina s klobuki v Ljubljani, Pod trančo.
9. **Ivan Bonač**, zaloga šolskih knjig, svinčnikov družbe sv. Cirila in Metoda in raznih drugih šolskih potrebščin v Ljubljani.
10. **Knjigotržnica Ig. pl. Kleinmayr & F. Bamberg** v Ljubljani, Kongresni trg.
11. **Banka „Slavija“** v Pragi — glavno zastopstvo za slovenske dežele v Ljubljani — vzajemno zavarovalno društvo, podpira učiteljski konvikt in daje od učiteljskih zavarovanj provizijo „Zavezi jugoslovanskih avstrijskih učiteljskih društev“.

Zavedno učiteljstvo prosimo, da po geslu „Svoji k svojimi“ podpira v prvi vrsti te tvrdke.

Slavnim šolskim vodstvom in okrajnim šolskim svetom - -

vljudno naznanjam, da sem priredil uradno pregledane **šolske tiskovine** in jih prodajam po običajnih cenah. Tiskovine so vse na lepem kancelijskem papirju in moderno izdelane.

V zalogi imam tudi vse druge šolske potrebščine po najnižjih cenah.

Priporočam se za obila naročila

Dragetin Fribar
Ljubljana, Šelenburgove ulice št. 6.

Ne zabite
„Učiteljskega
konvikta!“

Zahtevajte

cenike

za po najnovejših predpisih izdelane

šolske zvezke

pri

Iv. Bonaču v Ljubljani.

Istotam se dobivajo tudi vse šolske potrebščine.

Tovarniška zaloga Grubbauerjevih
— in drugih šolskih zvezkov. —

Jernej Bahovec v Ljubljani

Sv. Petra cesta št. 2. Resljeva cesta št. 7.

priporoča slav. krajnim šolskim svetom, učitelstvu in šolam tovarniško zalogo Grubbauerjevih zvezkov; dobička teh zvezkov je deležen „Učiteljski konvikt“ in se dotični zneski objavljajo v „Učiteljskem Tovarišu“.

Šolske knjige za ljudske šole, Črnivčeve nastenske table, dnevniki, peresa „Učiteljskega konvikta“, papir ter druge pisalne in risalne potrebščine.

Solidna in točna postrežba
je zagotovljena.

„Učiteljski Tovariš“ izhaja 1., 10. in 20. dne vsakega meseca ter stoji vse leto 8 K, pol leta 4 K, četr leta 2 K. Spisi naj se blagovolijo pošiljati samo pod naslovom: Uredništvo „Učiteljskega Tovarša“ v Idriji. Naročnino pa prejema gosp. Francišek Črnagoj, nadučitelj v Ljubljani (Barje). — Vse pošiljatve naj se pošiljajo franco. — Oznanila in poslanice se računajo za stran 30 K, pol strani 18 K, 1/8 strani 10 K, 1/4 strani 8 K, 1/8 strani 4 K; manjši inserati po 20 h petit-vrsta. Večkratno objavljenje po dogovoru. Priloge poleg poštnine 6 K

Izdajatelj in odgovorni urednik Radivoj Koréne. — Last in založba „Zaveze avstrijskih jugoslovanskih učiteljskih društev“.
Tiska „Narodna tiskarna“ v Ljubljani.